

Årsrapport 2017

Tilsynsrådet for Politiets internertsinternat, Trandum.

Forskrift om Politiets internertsinternat av 4.11.2008, sist endret 21.02.2014, fastsetter i § 17 at et eksternt tilsynsråd skal føre tilsyn med at behandlingen av internertene på internatet skjer i samsvar med lovgivingen. Tilsynsrådet skal bestå av leder, nestleder og to medlemmer samt to varamedlemmer. Tilsynsrådet skal i henhold til forskriften avgi en årsmelding til Politiets internertsenhet for sin virksomhet. Tilsynsrådet skal selv offentliggjøre årsmeldingen.

1. Mandat og oppnevning

I forskriften § 17 bestemmes at Justisdepartementet skal oppnevne leder, nestleder, medlemmer og varamedlemmer av tilsynsrådet for en funksjonstid på to år med mulighet for reoppnevning. Tilsynsrådet ble første gang oppnevnt av Justisdepartementet 28. mai 2008. Oppnevningen gjaldt for to år. Nytt tilsynsråd har etter dette blitt oppnevnt annet hvert år i henhold til forskriften.

I mai 2016 ble Cathrine Fossen gjenoppnevnt som leder for en ny toårs-periode. Kurt Lyngved ble oppnevnt som nestleder for samme periode. Ken Sletmo ble gjenoppnevnt som medlem og Ellen Marie Spørck ble oppnevnt som medlem. Som nytt varamedlemmer ble oppnevnt advokat Cecilie Schjatvedt mens tingrettsdommer Brit Ankil ble gjenoppnevnt som varamedlem. Oppnevningen gjelder for to år for alle medlemmene. Ankil ba seg fritatt fra vervet sommeren 2017 og har ikke deltatt på tilsyn eller med tilsynsrådets arbeid for øvrig i 2017. Det ble ikke oppnevnt nytt varamedlem for Ankil.

Tilsynsrådets mandat og rettigheter fremgår av utlendingene forskriften.

Formålet med tilsynene er å se til at oppholdet for internerte som er plassert på internatet er i samsvar med lovgivningen. Tilsynsrådet skal se til at de internertes rettigheter i henhold til lov og forskrift blir ivaretatt på internatet, og at fullmaktene til å innskrenke rettighetene ikke benyttes i unødvendig omfang eller på en unødvendig streng måte.

Det skal ikke føres tilsyn eller kontroll med utlendingsvedtaket og dets grunnlag, kjennelse for pågrepelse og fengsling eller forvaltningsavgjørelser.

Rammene for Tilsynsrådets virksomhet fremgår av utlendingsforskriften.

Tilsynsrådet har selv ansvar for å:

- planlegge og gjennomføre sin virksomhet
- ta opp forhold rådet finner kritikkverdige
- avgi årsrapport og sørge for offentliggjøring av denne.

Det er bestemt at det skal være minst to tilsyn hvert år. Tilsynene kan være anmeldt eller uanmeldt.

Rådet har rett til å:

- inspisere internatets områder, bygninger og rom der utlendingene oppholder seg
- kreve opplysninger om behandlingen av utlendingene
- delta på møter om utlendingene dersom denne samtykker
- kreve innsyn i saksdokumentene dersom utlendingene samtykker
- ta opp saker etter henvendelse fra internert eller på eget initiativ.

Saker eller problemer skal tas opp med utlendingsinternatets ledelse og skal i utgangspunktet

søkes løst på internatet. Dersom dette ikke fører frem eller tilsynsrådet av andre årsaker finner grunn til det, kan saken tas opp med overordnet myndighet, sjef for Politiets Internetsenhet eller Politidirektoratet.

Tilsynsrådet kan ikke gi pålegg om utbedringer eller endringer, kun påpeke forholdene og rapportere, og tilsynsrådet har ingen sanksjoner.

2. Tilsynsrådets aktivitet i 2017

Tilsynsrådet har i 2017 gjennomført i alt fem tilsyn jevnlig fordelt over året. Tilsynene har vært både varslede og uanmeldt, men det er ikke avholdt tilsyn ettermiddag/kveld. Det har vært samtaler med legetjenesten og sykepleier ved behov.

Det har variert hvor mange av tilsynsrådets medlemmer som har deltatt på de ulike tilsynene. Ved et tilsyn i 2017 deltok bare to av medlemmene. Det er ikke optimalt med så få deltagere på tilsyn, men det ble ansett som viktig å gjennomføre tilsynet. Varamedlemmene har vært med i tillegg til de faste medlemmene ved flere anledninger.

Tilsynsrådet hadde i 2017 møte med representanter for Røde Kors sin besøkstjeneste på Trandum. Vi mottok også en henvendelse som gjaldt forhold Røde Kors sine visitorer oppfattet som problematisk på Trandum. Denne henvendelse er besvart.

3. Statistikk

Det statistiske materialet er innhentet fra PU og gjengis i rapporten slik det er mottatt.

- Det var i 2017 totalt 3183 innsettelsler på internetsinternatet. Personer som ble internert i 2015 eller 2016, og som fremdeles var internert i 2017 er ikke tatt med i denne statistikken over 2017. 85 % av innsettelsene var menn og 14 % var kvinner. Mindreårige utgjorde 1,8 % av alle innsettelsene i 2017.

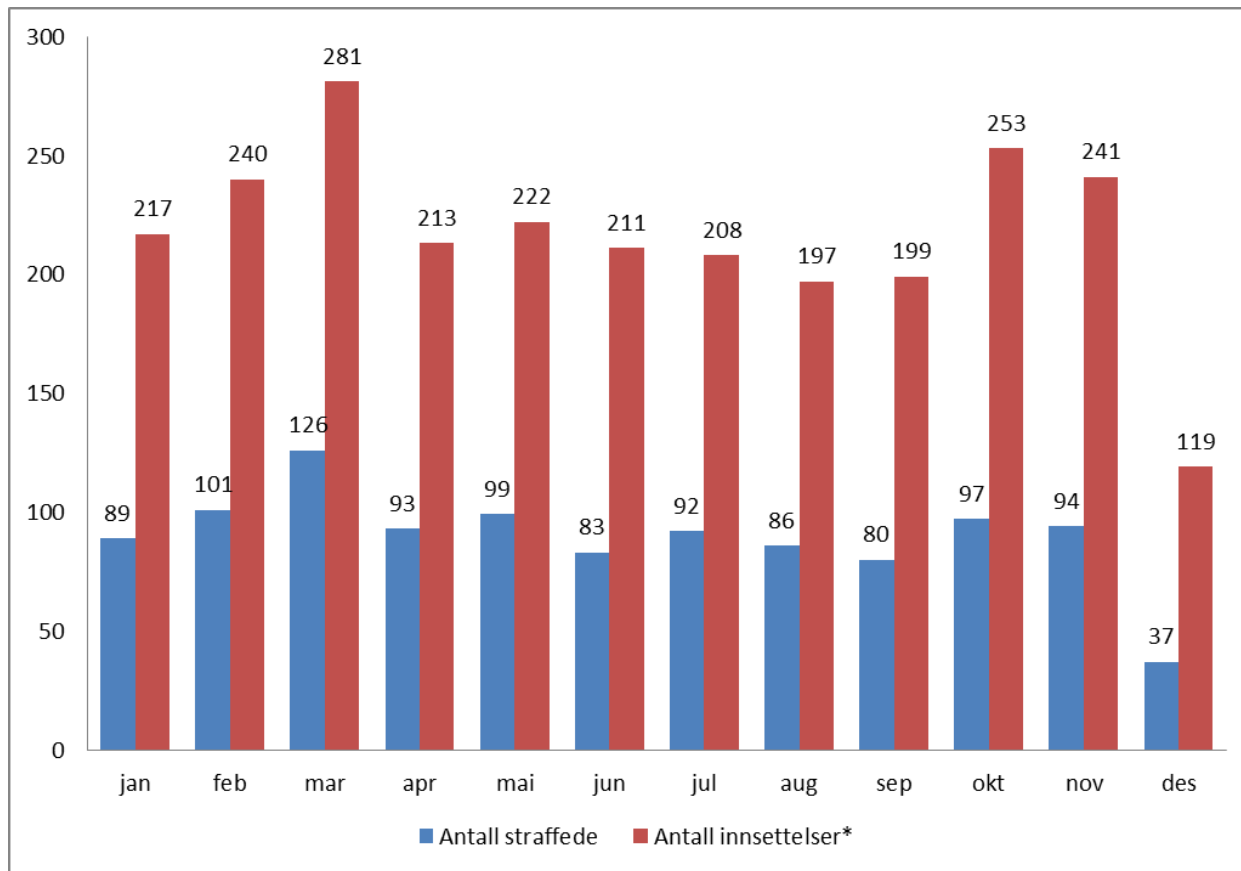
	jan	feb	mar	apr	mai	juni	jul	aug	sep	okt	nov	des	Totalt
Kvinne	41	27	44	37	33	38	34	33	38	53	34	23	435
Mann	234	261	299	205	232	214	194	189	195	231	241	194	2689
Barn*	2	5	5	7	1	3	6	5	9	5	3	8	59
Totalt	277	293	348	249	266	255	234	227	242	289	278	225	3183

*Barn er både EMA og medfølgende barn

- 2753 av de 3183 innsettelsene i 2017 ble uttransportert.

- Av de innsettelsene hvor det er registrert om de er ilagt en straffereaksjon eller ikke var 41% ilagt straffereaksjon i 2017:

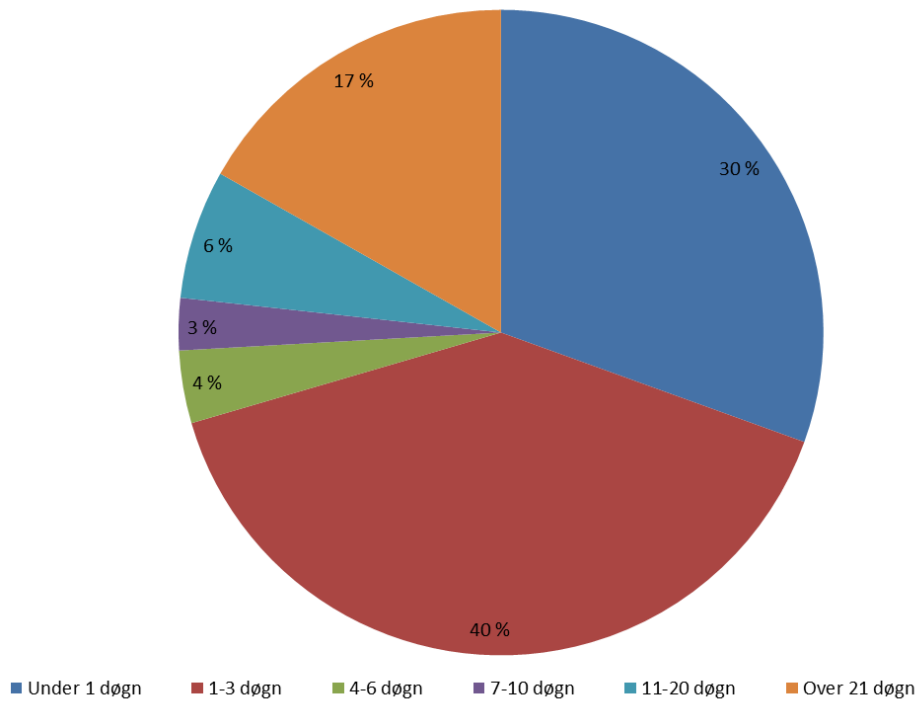
	jan	feb	mar	apr	mai	jun	jul	aug	sep	okt	nov	des	Total
Antall straffede	89	101	126	93	99	83	92	86	80	97	94	37	1077
Antall innsettelse*	217	240	281	213	222	211	208	197	199	253	241	119	2601
Andel straffede	41 %	42 %	45 %	44 %	45 %	39 %	44 %	44 %	40 %	38 %	39 %	31 %	41 %

* Innsettelse hvor det er registrert om det er ilagt straffereaksjon eller ikke. Kategorien der det ikke er informasjon om det er ilagt straffereaksjon (18%) er tatt bort.

- 30 % av innsettelsene hadde en botid under 1 døgn. 40 % hadde en botid på mellom 1 og 3 døgn, 30 % av innsettelsene varte 4 døgn eller lenger i 2017:

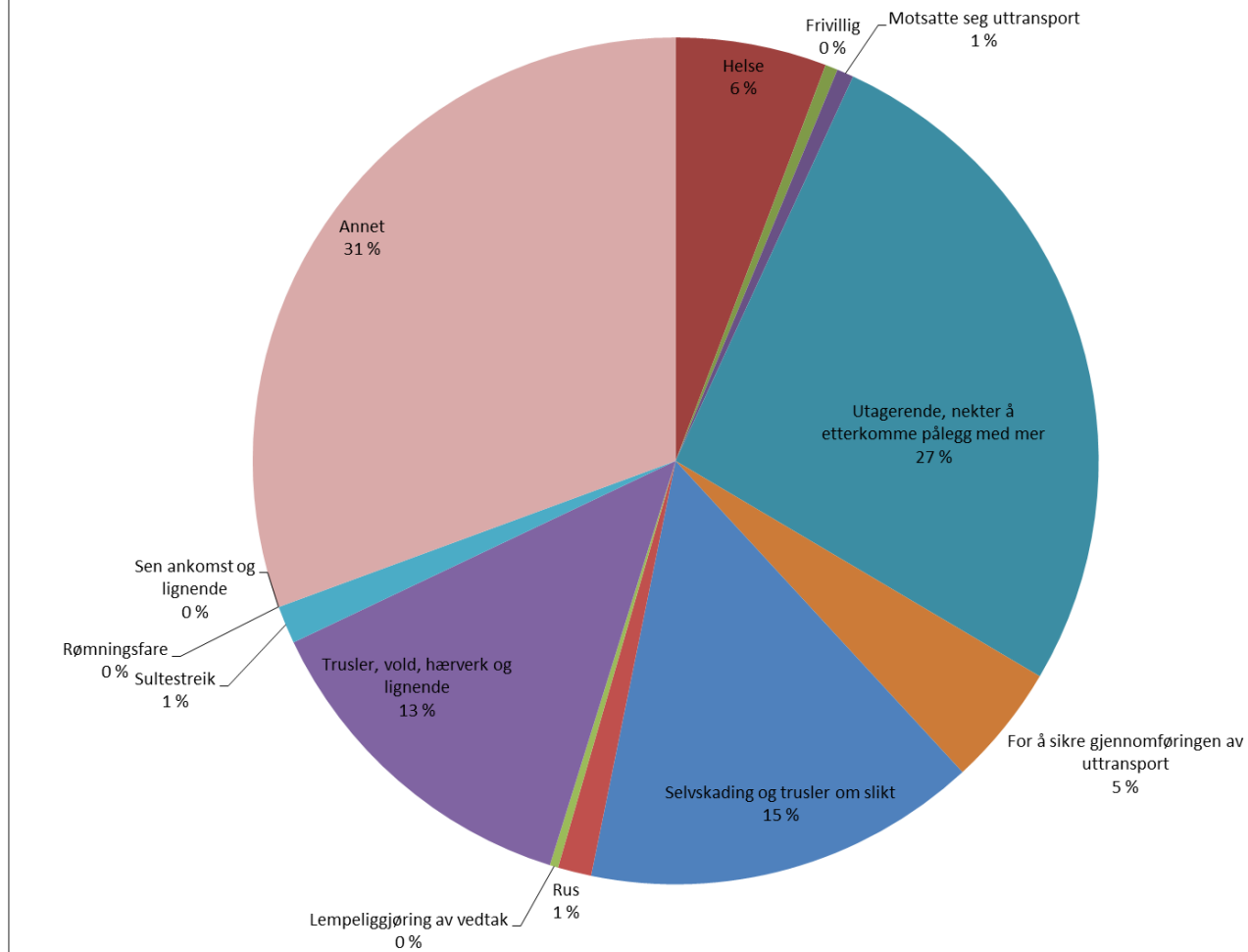
botid i prosent fordelt på døgn

- Det ble fattet 624 vedtak på sikkerhetsavdelingen på Trandum, fordelt på 445 personer i 2017.

sifisering av vedtak i 2017							
	sikkerhetsavdeling (trinn 1) (UL §107	fra fellesskapet	sikkerhetscelle (trinn 3) (UL §107	fra fellesskap, plassering i særlig	Sum vedtak	Antall personer	vedtak per person
Januar	2	19	6	0	27	23	1,17
Februar	3	33	13	0	49	31	1,58
Mars	1	40	11	0	52	31	1,68
April	0	109	13	0	122	93	1,31
Mai	1	79	13	0	93	71	1,31
Juni	1	24	3	0	28	19	1,47
Juli	1	35	4	0	40	33	1,21
August	0	26	9	0	35	20	1,75
September	1	33	11	0	45	39	1,15
Oktober	2	31	4	0	37	27	1,37
November	2	43	9	4	58	32	1,81
Desember	2	31	5	0	38	26	1,46
Sum	16	503	101	4	624	445	1,40

Årsaker for vedtak 2017

4. Lokalene på Trandum

Ved oppstarten var internertsinternatet plassert i en tidligere militær forlegning hvor det var flere avdelinger med flermannsrom og felles bad/toalett på hver avdeling. Senere er internatet bygget om og utvidet. Det består nå av tre moduler. Den første, modul 1, ble tatt i bruk i mars 2012 med fire avdelinger, A, B, C og D, og med plass til 72 internerte. Modul 2 ble formelt åpnet i mai 2013, men ble tatt i bruk i april 2013. Her er avdelingene E, F, G og H. I avdeling E er det tre plasser for enslige mindreårige. Avdeling F 1 har 4 plasser for enslige kvinner og avdeling F 2 har plass til tre familier. Avdelingene G og H har plass til i alt 36 internerte. Modul 3 sto ferdig sensommeren 2016 og ble formelt åpnet i september 2016. Modul 3 består av avdelingene I, J, K, L og N. Avdeling N er en forsterket avdeling for internerte som av ulike årsaker ikke fungerer i ordinære fellesskapsavdelinger, enten fordi de har helsemessige behov eller fordi de forsurer miljøet på avdelingene. N brukes også til internerte som selv ønsker å være der. Det er også bygget ny sikkerhetsavdeling (avdeling S) på modul 3. Den nye avdeling S har til sammen elleve

celler. Cellene er ulikt innredet, hvorav åtte såkalte forsterkede celler med alminnelig standard for internerte som av ulike årsaker ønsker å bo på avdeling S og tre sikkerhetsceller uten andre fasiliteter enn madrass og toalett (glattceller).

På modul 1 og 3 er det enerom til alle, med eget bad med vask, dusj og toalett. Det er i all hovedsak også enerom på modul 2, med unntak av noen dobbeltrom på en avdeling. Det er TV på alle rom, og hyller med plass til noen personlige effekter. I avdelingen for familier er det familierom med dobbeltseng og køyer, samt barneseng, og det er eget lekerom, både utendørs og inne. Fra og med 1. januar 2018 flyttes familieavdelingen ut av internatet og over i et bygg på Haraldsvangen i Hurdal, ca 25 min unna selve internatet.

Internatet har også aktivitetsrom, eget spillerom, og et aktivitetshus med mulighet for blant annet innendørs ballspill.

Den gamle internatdelen har nå rom for innsjekk, besøksrom og kontorer, samt rom for overføring til rettssal i forbindelse med fengslingsforlengelser. Gamle avdeling S, som ble stengt etter at nye avdeling S ble tatt i bruk høsten 2016, vil bli innlemmet i mottaksavdelingen, enten som besøksrom eller som advokatrom.

Modul 3 er tenkt som en ren korttidsavdeling, dvs. for internerte med opphold under 14 dager. På modul 2 tenker man å ha internerte som sitter inntil ca tre måneder, mens modul 1 er for internerte som sitter lengre enn dette.

Bilder fra internatet

Fra enkeltrom:

Familierom:

Fra felles oppholdsrom:

På alle modulene er det felles oppholdsrom på hver avdeling med skap og benker for oppbevaring og for å sette frem tørrmat. Det er satt opp bokhyller med bøker på flere språk og en del spill. Alle fellesrommene er møblert med bord, stoler og sofaer. På noen fellesareal er det TV'er, men etter at mange av TV'ene ble ødelagt under et opprør, er det nå noen avdelinger som ikke har TV i fellesarealene.

Alt i alt fremstår internatet som lyst og romslig. De internerte kan få ivaretatt sine behov både for å være for seg selv, og for fellesskap. Det er gode luftemuligheter og god plass. Det er rent og forholdsvis nytt likevel bemerket Tilsynsrådet i sin årsrapport for 2014 at bygningene allerede da begynte å bære preg av slitasje/hard bruk. Dette inntrykket er forsterket gjennom i årene etterpå, og gjelder særlig kjøkkenene i fellesarealene, hvor flere skap- og skuffefronter er ødelagt. Dette er påpekt overfor ledelsen ved internatet i forbindelse med tilsyn og det ble tatt opp i forbindelse med byggingen av modul 3 om det var mulig å vurdere andre kvaliteter på innredningen. Svaret var at man er bundet av offentlige innkjøpsavtaler som det i liten grad er mulig å påvirke.

De internerte har ansvar for renhold på eget rom, mens en ganggutt har ansvar for renhold av fellesarealene på hver avdeling. Renhold for øvrig gjøres av et eksternt firma.

Det er vaskemaskin og tørketrommel i hver avdeling, og de internerte kan få vaske sitt eget tøy dersom de ønsker det.

Lekerom inne og uteareal for barn:

Etter utvidelsen har luftearealene blitt større og bedre, men det er lite grønne arealer hvor de

internerte kan oppholde seg. Det er anledning til ballspill og løping, og det er her de internerte kan røyke. Ved enkelte tilsynsbesøk har utearealet sett noe uryddig ut med sigarettneiper ol. Internerte har også tatt opp spørsmål mulighet for le/tak når det er dårlig vær. Dette er meddelt ledelsen tidligere, men heller ikke i 2017 har det skjedd endringer her.

Fra utearealene:

5. Kontakt med de internerte

Ved samtlige besøk er det gitt anledning for de internerte å ta kontakt og samtale med Tilsynsrådets medlemmer. Dersom de internerte ønsker å snakke om utlendingssaken sin, noe som er forholdsvis vanlig, får de opplyst at Tilsynsrådet ikke kan bistå med denne, kun de internertes opphold på Trandum. I aktivitetshuset er det hengt opp informasjon om Tilsynsrådet og dets virksomhet, beskrevet på de fleste aktuelle språk. Det er også hengt opp en postkasse på hver avdeling hvor de internerte kan legge henvendelser og bemerkninger til Tilsynsrådet. Postkassene er påsatt informasjon om Tilsynsrådet. Postkassene er låst, men nøklene ligger på Trandum i en safe som Tilsynsrådets leder samt et fåtall ansatte på internatet har koden til. Postkassene kontrolleres ved hvert besøk og så vidt Tilsynsrådet vet, låses de ikke opp utenom dette. I 2017 har det ikke vært brev til Tilsynsrådet i noen av postkassene.

Ved varslede besøk er rutinen at det blir hengt opp informasjon om at Tilsynsrådet kommer, med tidspunktet for Tilsynsrådets besøk, og en liste der internerte kan skrive seg på dersom de ønsker å snakke med Tilsynsrådets medlemmer.

Ved alle tilsynene har flere internerte hatt ønske om å snakke med Tilsynsrådets medlemmer. Tilsynsrådet har også tatt kontakt med de internerte med direkte spørsmål om oppholdet. Tilsynsrådets medlemmer snakker med de internerte enten i fellesrommet eller på den internertes rom, alt ettersom hva den enkelte internert ønsker.

Tilsynsrådet har ikke utenom tilsynsbesøkene mottatt noen henvendelser direkte fra internerte på internatet.

6. Klagepunkter

6.1 Innledning

Tilsynsrådet fører ved hvert besøk en protokoll som befinner seg på internatet. Denne lå tidligere innelåst i Tilsynsrådets safe mellom tilsynene. Dette er imidlertid lite hensiktsmessig fordi det forhindrer ledelsen i å gå gjennom forhold som er påpekt i forbindelse med tilsyn. Protokollen oppbevares derfor nå hos ledelsen.

Tilsynsrådets inntrykk er at stemningen på internatet i all hovedsak er så god som man kan forvente, forholdene tatt i betraktning, men det har også vært perioder med mye misnøye. Dette var særlig i tilknytning til Ramadan hvor det var mange klager på at reglene mht. mat på celler, utlåsning og mulighet for å røyke etter solnedgang mv. var for firkantede.

6.2 Mat

Mange av klagenes Tilsynsrådet mottar gjelder maten, også i 2017. Klagen dreier seg i all hovedsak om at den er ensformig, ikke smaker godt og/eller ikke dekker de internertes ernæringsmessige behov. Det klages blant annet svært mye over at de internerte tilbys for mye brødmatt og for lite varmmat. Tilsynsrådets inntrykk er likevel at det er færre klager på maten nå enn tidligere år. Alle klager bringes rutinemessig over til ledelsen.

Middagsmenyen som tilbys går over to uker og det tilbys to ulike menyer, en med kjøtt og en med vegetar/fisk. Det er ikke tilbud om en rent vegetarisk meny og heller ikke halal-kjøtt. Leverandør har vært uendret i 2017. De internerte kan forsyne seg fritt av tørrmat og drikke til frokost og lunsj. Utenom måltidene er maten låst inn. Det er tilbud om frukt og diverse kalde og varme drikker. Alle avdelingene har en drikkeautomat for varme drikker.

Tilsynsrådet vet at de ansatte ved internatet har et stadig fokus på mat. Dette kan være noe av årsaken til at det kan se ut til at det alt i alt er færre klager på dette området.

Tilsynsrådet har fått oversendt faktaark om en del av retten som tilbys. Det fremgår av disse at middagene er tilfredsstillende ernæringsmessig. Det er vanskelig å kunne treffe alle ønsker om mat. Det er beklagelig at maten blir ensformig, særlig for de som blir på stedet over lengre tid, men innenfor rammene av innkjøpsavtaler og hva som er praktisk mulig med internatets infrastruktur, er det likevel Tilsynsrådets oppfatning at kostholdet i all hovedsak fortsatt er tilfredsstillende.

6.3 Helse

Tilsynsrådet vil anslå at over halvparten av klagenes tilsynsrådet får i løpet av et år gjelder manglende eller utilfredsstillende helsehjelp.

Tilsynsrådet har i lys av dette sett på de internertetilbud når det gjelder helse jf. forskriften § 5.

Internatet har etter utvidelsen med modul 3 ansatt fire sykepleiere i full stilling. Den siste ansatte begynte i jobben mars 2017. De fire sykepleierne går i turnus og det er nå en sykepleier tilgjengelig på internatet alle dager og kvelder. Flere av sykepleieren har videreutdanning i psykiatri.

Sykepleier har første kontakt med internerte som ønsker helsehjelp og foretar en vurdering av behov og sørger for å lage en prioritering til lege som er til stede fire dager i uken. Legetjenester kjøpes av et firma som har tre ansatte leger. To av legene snakker arabisk. Som nevnt i årsrapporten for 2015 er Tilsynsrådet kjent med at Sivilombudsmannen har hatt merknader til denne måten å organisere helsetjenesten på. Tilsynsrådet vurderer fortsatt at det ligger utenfor rådets mandat å ha noen formening om hvordan helsetjenesten på internatet skal organiseres, og

Tilsynsrådet har fokusert på hvordan det i praksis fungerer for de internerte. Det skal imidlertid bemerkes at ledelsen i PU har tatt opp organiseringen av helsetjenesten med Helsedepartementet.

Det opplyses fra de ansatte at systemet ser ut til å fungere bra, men sykepleier ønsker høyere legedekning og psykolog/psykiater tilgjengelig. Det hadde også vært ønskelig med egen tannhelsetjeneste på internatet. Dette er også et politisk spørsmål, slik Tilsynsrådet vurderer det.

Klagene fra de internerte gjelder manglende tilsyn av lege og/eller manglende behandling og/eller at det tar for lang tid før de får kontakt med lege. Videre dreier mange av klagen seg om manglende henvisning til spesialist. Etter det Tilsynsrådet kan forstå, tilbys de internerte tilfredsstillende helsehjelp ut fra hvilke rettigheter de har. De internerte har i utgangspunktet ikke krav på henvisning til spesialist eller lignende, men enkelt får likevel helsehjelp utover sine lovfestede rettigheter etter en konkret vurdering av internatets lege. De internertes lovfestede rettigheter til helsehjelp er ikke forhold Tilsynsrådet kan kontrollere eller uttale seg om. På bakgrunn av de mange henvendelsene angående helsehjelp innførte Tilsynsrådet høsten 2014 en ordning med at det etter hvert tilsyn gis skriftlig tilbakemelding fra helsetjenesten på den enkelte ansatte som har klager over manglende helsehjelp. I løpet av 2016 er praksisen noe endret slik at Tilsynsrådet etter hvert enkelt tilsyn har hatt en gjennomgang med ledelsen og blitt informert om hva slags helsehjelp den enkelte internert har fått i den aktuelle perioden. Denne praksisen har fortsatt i 2017. Etter det Tilsynsrådet kan se, har alle de internerte som har henvendt seg til Tilsynsrådet i 2017 med klager på helsetjenesten fått den hjelp de har krav på.

Tilsynsrådets vil likevel bemerke at internatet også på dette området antageligvis vil være tjent med enda bedre informasjon til de internerte om hvilke rettigheter de faktisk har og hvilke rutiner som gjelder for time hos sykepleier/lege, samt orientering til den enkelte internert om forventet ventetid eller informasjon dersom vedkommende av ulike årsaker nedprioriteres eller ikke anses å ha behov for legetilsyn, f.eks. dersom henvendelsen gjelder et problem som har vært sett til av lege tidligere og legen vurderer at det ikke er behov for ny konsultasjon.

6.4 Telefon/ringetid

Tidligere Tilsynsråd har sett på de internertes mulighet for å bruke egen telefon og har funnet denne i tråd med det som fremgår av utlendingsforskriften. Nåværende Tilsynsråd legger dette til grunn.

Mange internerte klager på for lite ringetid. De internerte kan ringe på en telefon med forhåndsinnlagte nummer etter de internertes eget ønske. I 2017 ble systemet for ringetid endret slik at det gis et bestemt antall minutter pr uke, totalt 42 minutter. De internerte kan da selv velge hvordan minuttene skal fordeles.

Det er ingen begrensinger i ringetid/samtaletid til advokat/saksbehandler i UDI. Tilsynsrådet har

fått opplyst at internerte gis ekstra ringetid ved behov, f.eks. dersom de må ordne praktiske ting før utreise, snakke med familien før utreise el. Internerte med mindreårige barn gis også ekstra ringetid. Tilsynsrådet anser at internertes behov for ringetid er tilfredsstillende dekket gjennom dette.

6.5 Renhold

Tilsynsrådet tok av eget tiltak tatt opp renholdet i fellesarealene på internatet etter at det på mange av tilsynene i 2016 har vært avdekket utilfredsstillende renhold i kjøkkenseksjonene på de fleste avdelingene. Det ble tatt opp med ledelsen at det ikke kan overlates til ganggutten å sørge for tilstrekkelig renhold i fellesarealene, men at det er et ledelsesansvar å sørge for at dette faktisk gjøres. Renholdet har etter dette blitt bedre og i 2017 har det vært mindre å bemerke på renholdet.

Tilsynsrådet har videre bedt ledelsen om å vurdere egne rutiner for å kontrollere renhold og standard på sengetøy, madrasser mv. herunder når slikt byttes ut. Vi har ikke fått tilbakemeldinger på dette innspillet og vil følge det opp videre.

6.6 Manglende aktiviteter/sysselsetting

Mange klager fra internerte gjelder for få aktiviteter, manglende tilgang til internett, for få aviser/tv-kanaler/bøker på diverse språk og for få treningsapparater. Det klages også over at lufteperiodene er for korte.

Tilsynsrådet har gjennom flere år sett det som bekymringsfullt at det i perioder har vært for få aktivitetstilbud for såkalte langtidssittere. Den passive situasjonen mange internerte opplever på Trandum er svært uheldig og Tilsynsrådet har ved gjentatte tilsyn tatt opp spørsmål om aktiviteter for de internerte, særlig langtidssitterne.

Som nevnt ovenfor under pkt. 4 er det et aktivitetsbygg på internatet. Dette har gymsal hvor de internerte kan sparke fotball, spille basket etc. Gymsalen er rengjort og reparert, men den er fortsatt lite brukt selv om hver avdeling har en økt i aktivitetsbygget hver uke. I aktivitetsbygget er det i tillegg et spinning-rom og andre treningsfasiliteter, samt mulighet for å se film. Det er også et begrenset antall bøker på forskjellig språk tilgjengelig.

I 2016 ble det ansatt ytterligere en aktivitetsleder ved internatet. Dette er positivt. Tilsynsrådet har hatt møte med aktivitetsleder i 2017. Etter det vi forstår jobbes det kontinuerlig med aktivitetstilbudet på internatet. I tillegg til treningstilbud, arrangeres det ulike turneringer/konkurranser ukentlig som man oppfatter har blitt tatt godt imot. Tilsynsrådet har forståelse for at det av kapasitetshensyn er begrensninger for bruk av aktivitetsbygget. Tilsynsrådet har i liten grad anledning til å påvirke tidslinjen og aktivitetsnivået på internatet, men vil igjen påpeke at det svært viktig at det er et kontinuerlig fokus på situasjonen for langtidssitterne. Tilsynsrådet har fulgt og vil fortsette og følge utviklingen nøye fremover. Samtidig har en forståelse

for at sikkerhet hele tiden har førsteprioritet og at dette må hensyntas ved planlegging av aktiviteter.

Hva gjelder tilgang til internett så er det Tilsynsrådets oppfatning at det ligger innenfor ledelsens styringsrett å regulere dette av hensyn til sikkerheten på internatet. Tilsynsrådet tar til etterretning at det ikke er mulig å tilfredsstillende alle internerte hva gjelder aviser og tv-kanaler og anser at tilbudet alt i alt er tilfredsstillende, men bemerker at det bør være mulig å tilby et større utvalg av bøker på flere språk.

Fra gymsalen i aktivitetsbygget:

Det er satt opp fotballspill på noen av avdelingene. Det er et begrenset bibliotek, aviser og noen spill i tillegg til TV. På noen av avdelingene har vi observert at de internerte legger puslespill. Dette ser ut til å være en svært positiv aktivitet. Vi har også observert at stemningen i fellesarealene er betydelig roligere der det ikke er TV. Noen av de internerte gir uttrykk for at de savner TV, men alt i alt virker det positivt at TV'en ikke står på kontinuerlig med høyt volum. Tilsynsrådet har også observert at mange ansatte deltar i aktiviteter med de internerte både inne og ute. Det virker som dette blir tatt godt imot av de internerte.

7 Annet

Tilsynsrådet fører alltid tilsyn på avdeling S (sikkerhetsavdelingen) dersom det er internerte her når Tilsynsrådet er på internatet. Videre mottas regelmessig statistikk for bruk av avdeling S.

Internatet har de siste årene endret rutiner for kontroll med internerte som sitter på avdeling S slik at det nå foretas en konkret vurdering av behovet for kontroll med den enkelte internerte. Tilsynsrådet anser at dette i tilstrekkelig grad ivaretar de internertes behov for regelmessig tilsyn, men også kontinuerlig søvn, hvile og et privatliv.

Tilsynsrådet har stilt spørsmål ved om internerte som flyttes til avdeling S i tilstrekkelig grad gjøres kjent med klageadgangen/om de faktisk forstår at de kan klage over slike vedtak. Bakgrunnen for dette er noe varierende informasjon fra ansatte på avdeling S om hvordan dette håndteres samt at skjema for vedtak kan være vanskelig å forstå. Tilsynsrådet har tatt opp dette med ledelsen og vil ha oppmerksomhet rettet mot dette også i tiden fremover.

Trandum kritiseres jevnlig for at barnefamilier interneres, ofte over lengre tid. Det ligger utenfor Tilsynsrådets mandat å mene noe om praksisen med internering/fengsling av barn/barnefamilier. Tilsynsrådet finner likevel grunn til å påpeke at familieavdelingen er godt organisert og bemannet, den bærer i mindre grad enn resten av internatet preg av fengsel og uteområdene er tilrettelagt for barn. Dersom barn blir sittende på Trandum noe særlig lengre enn 1-2 døgn, er det rutine for at internatet kontakter barneverntjenesten i Ullensaker kommuner.

Bildene i media som ofte ledsager artikler om fengslede barnefamilier, viser ikke familiefasilitetene, men blant annet luftgården for voksne og er følgelig misvisende hva gjelder de faktiske forhold. Uansett er det nå vedtatt at interneringen av barnefamilier på Trandum opphørte fra og med 1. januar 2018, slik det er redegjort for ovenfor.

Avslutningsvis skal det understrekes at Tilsynsrådet opplever å ha en god dialog med ledelsen på internertsinternatet på Trandum.

Cathrine Fossen

Kurt Lyngved

Ken Sletmo

Ellen Marie Spørck